

ಪುರಂದರೋಪನಿಷತ್ ಭಾಗ-೨

ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಇಬ್ಬರು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು, ಸತ್ಯಕಾಮ ಮತ್ತು ಉಪಕೋಸಲ, ಗುರುಗಳ ಸೇವೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಮಾಡಿದರು ದಾಸರಾಯರ ಮಾತಿನಂತೆ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಗುರುಗಳಿಗೆ ಗುಲಾಮರಂತೆ ಹೇಗಿದ್ದರು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಗುಲಾಮವೆಂದರೆ ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿಷ್ಟೇ, ಶಿಷ್ಯನು ಗುರುಗಳಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರ ಕೊಡದೇ, ಸರ್ವಾತ್ಮನಾ ವಿಧೇಯನಾಗಿ, ವಿನೀತನಾಗಿ ಅವರ ಆಜ್ಞಾವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣ ಶಿರಸಾ ವಹಿಸಿ, ಶ್ರದ್ಧಾಭಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಪ್ರೀತಿ ಪಡಿಸಿ, ಕುಟಿಲ, ವಂಚನೆ ರಹಿತನಾಗಿ ಕೇವಲ ಸದ್ಗುಣಗಳಿಂದ ಗುರುಗಳನ್ನು ಪ್ರಸನ್ನ ಪಡಿಸುವ ವಿಧಾನವನ್ನೇ ಗುಲಾಮನೆಂದು ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಮೊದಲು ಸತ್ಯ ಕಾಮನ ಗುರುಕುಲ ವಾಸವನ್ನು ಗಮನಿಸುವಾ:

ಸತ್ಯಕಾಮನು ಬಾಲಕನಾಗಿದ್ದಾಗ ಅವನ ಸ್ನೇಹಿತರೆಲ್ಲ ಗುರುಕುಲಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದನು. ಅವನಿಗೂ ಗುರುಕುಲ ವಾಸ ಮಾಡಿ ವಿದ್ಯೆ ಕಲಿಯಬೇಕೆಂದೆನಿಸಿತು. ತಾಯಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದನು ತನ್ನ ಗೋತ್ರವೇನೆಂದು. ತಾಯಿಹೇಳಿದಳು "ತಾನು ಯುವತಿಯಾಗಿದ್ದಾಗ ಅನೇಕ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಚರ್ಯಾದಿ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಉಪ ಜೀವನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆನು. ಆಗ ನಿನ್ನ ಜನನವಾಯಿತು ನಿನ್ನ ಗೋತ್ರ ಇಂಥದ್ದೇ ಎಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ನನಗೆ ತಿಳಿಯದು. ಆದರೆ ನಿನ್ನ ಹೆಸರು ಸತ್ಯಕಾಮ ನನ್ನ ಹೆಸರು ಜಬಾಲಾ. ಆದ್ದರಿಂದ ನೀನು ಸತ್ಯಕಾಮ ಜಬಾಲಾ. ಗುರುಗಳಿಗೆ ಹಾಗೆಯೇ ತಿಳಿಸು.

ಸತ್ಯಕಾಮನು ಗುರುಕುಲಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ಅಲ್ಲಿ ಹಾರಿದ್ರುಮತ ಗೌತಮರೆಂಬ ಗುರುಗಳು ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಿಗಳು ಗುರುಕುಲ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಬಾಲಕನ ಗುರುಕುಲವಾಸದ ಆಶೆಯವನ್ನು ತಿಳಿದ ಅವರು ಅವನ ಗೋತ್ರವನ್ನು ಕೇಳಿದರು. ತಾಯಿ ತಿಳಿಸಿದ ಹಾಗೆಯೇ ಗುರುಗಳಿಗೆ ಎಲ್ಲ ಸಂಗತಿ ಅರುಹಿದನು. ಗೌತಮರೆಂದರು "ಮಗೂ ನೀನು ಸತ್ಕುಲ ಪ್ರಸೂತನಾಗದೇ ಇದ್ದರೆ ಇಂಥ ಕಡು ಕಠೋರ ಸತ್ಯವನ್ನು ನುಡಿಯುತ್ತಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ." ಅನಂತರ ಅವರು ಬಾಲಕನನ್ನು ಗುರುಕುಲಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡರು. ತತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವನಿಂದ ಅರಣಿಯನ್ನು ತರಿಸಿ ಅದನ್ನು ಪಡೆದು ಅವನಿಗೆ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ವಿಧಿ ನಿತ್ಯಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸಿದರು. ಬಾಲಕನಿಗೆ ಗುರುಕುಲ ಸೇರಿದ್ದು ಪರಮಾನಂದವಾಯಿತು.

ಆಯಿತು ಮೊದಲನೆಯ ಪಾಠ ಮೊದಲನೆಯ ದಿನ. ಇನ್ನು ಮಾರನೆಯ ದಿನದಿಂದ ಸತ್ಯಕಾಮನಿಗೆ ಯಾವ ಪಾಠ ಪ್ರವಚನಗಳು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವದೆಂದು ತಡೆದು ನೋಡಬೇಕು. ಅವನು ವ್ಯಾಕರಣ, ನ್ಯಾಯ, ವೇದ, ವೇದಾಂತ, ಮಿಮಾಂಸೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಅಥವಾ ಇತರ ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಶಿಕ್ಷಣಹೊಂದಿ ಪರಿಣಿತನಾಗುವನೆಂದು ತಾಯಿ ಜಬಾಲ ಮತ್ತು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ನಿರೀಕ್ಷೆ ಅಲ್ಲವೇ! ಮಾರನೆಯ ದಿನ ಗೌತಮರು ಬಾಲಕ ಸತ್ಯಕಾಮನನ್ನು ಹತ್ತಿರ ಕರೆದು ತಮ್ಮ ನಾಲ್ಕು ನೂರು ಗೋಗಳನ್ನು ಅವನಿಗೆ ತೋರಿಸಿದರು. ಎಲ್ಲ ಹಸುಗಳೂ ಬಡಕಲಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿವೆ. ಕೇವಲ ಎಲುವು ಚರ್ಮಕ್ಕೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿವೆ. ನಿಸ್ಸತ್ತ್ವವಾಗಿವೆ, ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬ ಮೇಯ್ದು ಅದೆಷ್ಟು ದಿನಗಳಾದವೋ, ಕ್ಷಾಮ ಕಾಲದ ಪ್ರಾಣಿಗಳಂತಿವೆ. ಸತ್ಯಕಾಮನಿಗೆ ಗೋವುಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಲು ಆಜ್ಞೆ ಆಯಿತು. ಸತ್ಯಕಾಮನು ಒಂದು ಸಲ ಗೋವುಗಳ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಿ ಅತ್ಯಂತ ಗೌರವ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಗುರ್ವಾಜ್ಞೆಯನ್ನು ಶಿರಸಾ ವಹಿಸಿದನು. "ವಿದ್ಯೆ ಕಲಿಯಲು ಗುರುಕುಲಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ನನಗೆ ಈ ದನ ಕಾಯುವ ಕೆಲಸವೇ?" ಎಂದು ಸತ್ಯಕಾಮನು ಜಿಗುಪ್ಸೆ ಪಡಲಿಲ್ಲ. ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆ ನೋಡಲಿಲ್ಲ. ತತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿದನು ಅತ್ಯುತ್ಸಾಹದಿಂದ.

ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಅವನು ಅತ್ಯಂತ ವಿನಮ್ರತೆಯಿಂದ, ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ, ಭಕ್ತಿಭಾವತುಂಬಿದ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ, "ಗುರುಗಳೇ, ತಮ್ಮ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಶಿರಸಾವಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಈ ಗೋವುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಒಂದು ಸಾವಿರಕ್ಕೆ ಮೀರುವವರೆಗೂ ಅರಣ್ಯವಾಸದಿಂದ ಗುರುಕುಲಕ್ಕೆ ಹಿಂತಿರುಗುವದಿಲ್ಲ" ಎಂದು ತನ್ನ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಗುರುಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಅವರ ಅನುಮತಿ ಪಡೆದು ಹಸುಗಳ ಗುಂಪಿನೊಂದಿಗೆ ಕಾಡಿಗೆ ಹೋದನು. ಅಲ್ಲಿ ಹುಲ್ಲುಗಾವಲು ಜಲಾಶಯ ಇರತಕ್ಕ ಪ್ರಶಸ್ತವಾದ ಸ್ಥಳ ಒಂದನ್ನು ಹುಡುಕಿ, ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಗುರ್ವಾಜ್ಞೆ ಪರಿಪಾಲನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಗೋಗಳ ರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಕಳೆದನು. ಗುರುಕುಲಕ್ಕೆ ಮರಳಿ ಬರುವ ವಿಚಾರವೇ ಅವನಿಗಿದ್ದಂತೆ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಭಳಿ, ಮಳೆ, ಗಾಳಿ, ತಾಪ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಕಾಲದ ವೈಪರೀತ್ಯಗಳನ್ನು ಲಕ್ಷಿಸದೇ ಅನೇಕ ವರ್ಷ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿಯೇ ನಿಸರ್ಗದ ಜೊತೆಗೆ ಬೆರೆತು ಒಂದಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದನು. ಗೋವುಗಳನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಹುಲ್ಲು ನೀರುಗಳನ್ನೊದಗಿಸಿ ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿದನು. ಗುರುಕುಲ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯ ಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನ ಮತ್ತು ಗೋಸೇವೆ ತದ್ವಾರ ಗುರುಸೇವೆ, ಅಲ್ಲದೇ ಸಾವಿರ ಗೋ ಸಂಖ್ಯೆ ಯಾವಾಗ ಆದೀತೋ, ಗುರುಗಳ ಮನೆಗೆ ಯಾವಾಗ ಹೋದೇನೋ ಎಂಬ ಕಾತವ್ಯ ಅನಿರಲಿಲ್ಲ. ಅತ್ಯಂತ ಶಾಂತ ಮತ್ತು ಸಮ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದನು. ಆ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮರಳಿ ಅವನಿಗೆ ಊರಿಗೆ ಹೋಗಲು ಮನಸ್ಸೇ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಗುರುಗಳ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಅವರಿಗೆ ತಾನು ತಿಳಿಸಿದ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ದೃಢತೆಯಿಂದ ಹೇಗೆ ಸಾಧಿಸಬೇಕೆಂಬುದೇ ಅವನ ತಲೆಯ ತುಂಬ ವಿಚಾರ. ಗುರುಗಳ ಪ್ರಸನ್ನತೆಯೇ ಮುಖ್ಯ ಗುರಿ. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯೆ ಹತ್ತದೇ ಹೋದರೆ, ಹುಡುಗರನ್ನು ಕೊನೆಯ ಮಾರ್ಗವೆಂದು ತಿಳಿದು, ದನಕಾಯಲು ಕಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಈ ಸತ್ಯಕಾಮನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ವಿದ್ಯೆ ಸಂಪಾದನೆಗೂ ದನಕಾಯುವುದಕ್ಕೂ ಯಾವ ನೇರ ಸಂಬಂಧ ವಿಲ್ಲ. ವಿದ್ಯೆ ಕಲಿಯಲು ಬಂದ ಸತ್ಯಕಾಮನಿಗೆ ಗೋ ರಕ್ಷಣೆ ವಿಧಿಸಿದಾಗ, ಅವನು ತನ್ನ ಇಚ್ಛೆ-ಅನಿಚ್ಛೆ, ಈ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳನ್ನು ದೂರವಿಟ್ಟು ಗುರುವಿಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ "ಗುಲಾಮ" ನಾಗಿ ಬಿಟ್ಟನು ಸತ್ಯಕಾಮ. ಅವನ ತಾಯಿಯೂ ಇದೇನು ವಿದ್ಯೆ ಕಲಿಯಲು ಕಳಿಸಿದ ಮಗನನ್ನು ದನಕಾಯಲು ಹಾಕಿದರು ಎಂದು ಅಳುಕಲಿಲ್ಲ. ಗುರುಕುಲಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿ ಆಕೆಯೂ ತನ್ನ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಳು. ಅಂತೆಯೇ ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ "ಗುಲಾಮ". ಗುರುಗಳ ಸೇವೆ ಮಾಡಿ ಕೃತಾರ್ಥನಾಗಲಿ. ಅವರು ಹೇಗೆ ಅನುಗ್ರಹ ಮಾಡಿದರೆ ಅದೇ ವಿಹಿತ ಎಂದುಕೊಂಡು ಸಮಾಧಾನ ತಾಳಿದಳು. ಗುರ್ವಾಜ್ಞೆಯನ್ನು ಈಡೇರಿಸುವ ಧೈಯ ಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ನಿರತನಾದ ಸತ್ಯಕಾಮನ ಮನಸ್ಸು ನಿರ್ಮಲ, ಏಕೋ ಭಾವನೆ, ಕೆಟ್ಟ ವಿಚಾರಗಳು ಅವನನ್ನು ಸೋಂಕಲಿಲ್ಲ. ಏನು ಕಷ್ಟದ ಕೆಲಸವೆಂಬ ಜಿಗುಪ್ಸೆ ತಲೆದೋರಲಿಲ್ಲ. ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಬೇಸರವಾಗಲಿ, ಅಲಸ್ಯವಾಗಲಿ ತೋರಲಿಲ್ಲ. ಅಂತೂ ಸತ್ಯಕಾಮನ ಗುರುಭಕ್ತಿ, ಶ್ರದ್ಧೆ, ಮನೋದರ್ಢ್ಯ, ಕರ್ತವ್ಯ ನಿಷ್ಠೆ, ವಿಧೇಯತೆ, ವಿನಯ, ಗೋವುಗಳಲ್ಲಿ ಸಹಜ ಪ್ರೀತಿ, ಕಾಲವೈಪರೀತ್ಯಗಳನ್ನು ಸಹಿಸುವುದು ಅಥವಾ ದ್ವಂದ್ವ ಸಹಿಷ್ಣುತೆ, ದೇಹಾಭಿಮಾನ ಪರಿತ್ಯಾಗ, ಶಮ, ದಮ, ನಿತ್ಯ ಕರ್ಮದಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಠೆ ಕಾಲೋಚಿತ ಅನುಷ್ಠಾನ ಇವುಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ದೇವತೆಗಳೇ ಕರುಣೆಯಿಂದ ಧರಕ್ಕಿಳಿದರು. ಹೀಗಿದೆ ಮನುಷ್ಯನ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆಯ ಬೆಲೆ. ವಾಯುದೇವರು ಋಷಭನಲ್ಲಿ ಪ್ರವಿಷ್ಟರಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿದರು, "ಹೇ ಬಾಲ ಸತ್ಯಕಾಮ ನಾವೀಗ ಒಂದು ಸಾವಿರ ಸಂಖ್ಯೆಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದೇವೆ. ನೀನು ಗುರುಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿದ ನಿರ್ಧಾರವು ನೆರವೇರಿತು. ಇಚ್ಛೆ ಪೂರ್ಣವಾಯಿತು. ನಡೆ ಗುರುಕುಲಕ್ಕೆ ತೆರಳುವಾ. ನಿನ್ನ ಗುರು ಭಕ್ತಿಯು ಅತ್ಯಂತ ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದದ್ದು ನಿನ್ನ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೇಮದಿಂದ ನಿನಗೆ ಒಂದು ಪಾದ ಬ್ರಹ್ಮ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತೇನೆ" ಎಂದಿತು. ಅದೇ ಪ್ರಕಾರ ಋಷಭನು, ಸತ್ಯಕಾಮನಿಗೆ ಸಂಜೆ ಅಗ್ನಿ ಕಾರ್ಯವಾದ ಮೇಲೆ ಬ್ರಹ್ಮ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ಹೀಗೆಯೇ ಮುಂದಿನ ಒಂದೊಂದು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿ, ಹಂಸ, ವಾಯು ಸ ರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಸತ್ಯಕಾಮನಿಗೆ ಪಾದೈಕ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟರು. ನಾಲ್ಕು ಪಾದ ವಿದ್ಯೆ ಅಂದರೆ ಪೂರ್ಣ ವಿದ್ಯೆ ದೊರೆಯಿತು. ನಂತರ ಸಾವಿರಕ್ಕೂ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟ ಗೋವುಗಳೊಡನೆ ಸತ್ಯಕಾಮನು ಗುರುಕುಲಕ್ಕೆ ಹಿಂತಿರುಗಿದನು. ಗೌತಮರಿಗೆ ಗೋವುಗಳೊಡನೆ ಬಂದ ಸತ್ಯಕಾಮನನ್ನು ನೋಡಿ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು. ಅವನ ಮುಖದ ಮೇಲಿನ ಬ್ರಹ್ಮ ವರ್ಚಸ್ಸನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಕೇಳಿದರು, "ಹೇ, ಸತ್ಯಕಾಮ, ನೀನು ಈಗ ಬ್ರಹ್ಮ ಜ್ಞಾನಿಯಂತೆ ವರ್ಚಸ್ವಿಯಾಗಿದ್ದೀಯ. ನಿನಗೆ ಯಾರಾದರೂ ಬ್ರಹ್ಮ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಉಪದೇಶ ಮಾಡಿದರೇನು?" ಸತ್ಯಕಾಮನು ಇಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಸತ್ಯವನ್ನೇ ಹೇಳಿದನು, "ಗುರುಗಳೇ ನನಗೆ ಮನುಷ್ಯೇತರರು (ದೇವತೆಗಳು) ಋಷಭ, ಅಗ್ನಿ,

ಹಂಸ ಮತ್ತು ವಾಯಸ ರೂಪದವರು ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಹೇಳಿದರು. ಆದರೆ ಅದು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಯೋಜಕವಲ್ಲ ಯಾಕೆಂದರೆ ನನಗೆ ತಾವು ಗುರುಗಳು, ನನಗೆ ತಾವೇ ಬ್ರಹ್ಮ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನುಪದೇಶಿಸಬೇಕು" ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದನು.

ದೇವತೆಗಳು ತಿಳಿಸಿದ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನೇ ಗುರುಗಳಾದ ಗೌತಮರು ಪ್ರಸನ್ನ ಚಿತ್ತರಾಗಿ ಸತ್ಯಕಾಮನಿಗೆ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಅವನ ವಿದ್ಯೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಯಿತೆಂದು ಹೇಳಿ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ ಅವನನ್ನು ಸ್ವಗೃಹಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಟ್ಟರು. ಇಂಥ ವಿದ್ಯೆಯಿಂದ ಭಗವತ್ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರ ಅಚಿರ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಲಭ್ಯ. ಹೀಗೆ ಸತ್ಯಕಾಮನು "ಗುರುವಿನ ಗುಲಾಮನಾಗಿ", ಜನ್ಮ ಸಾರ್ಥಕ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ ದಾಸರಾಯರು, "ಗುರುವಿನ ಗುಲಾಮನಾಗುವತನಕ ದೊರೆಯದಣ್ಣ ಮುಕುತಿ".

ಸ್ವಪ್ರಯತ್ನ ಬಲವತ್ತರವೋ ಅಥವಾ ಗುರೂಪದೇಶ ಬಲವತ್ತರವೋ ಎಂಬ ಶಂಕವನ್ನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಿವಾರಿಸಿ ಕೊಟ್ಟನು.

ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಗುರುಡ ಪುರಾಣದ ಇನ್ನೊಂದು ಇಂಥ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಬೇಕು

"ಮುಕ್ತಿದಾ ಗುರುವಾಗೇಕಾ ಸರ್ವಾ ವಿದ್ಯಾ ವಿಡಂಬಿನೀ|

ಕಾಷ್ಠಭಾರ ಸಹಸ್ರೇಷು ಹ್ಯೇಕಂ ಸಂಜೀವನಂ ಪರಂ ||ಗಾರುಡೆ||

ಗುರುಗಳಿಂದ ಉಪದಿಷ್ಟವಾದ ಒಂದೇ ಉಪದೇಶ ಮುಕ್ತಿದಾಯಕವಾಗುತ್ತದೆ. ರಾಶಿ ರಾಶಿ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನೋದಿ ಪಾಂಡಿತ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು, ಆದರೆ ಅದರ ಪ್ರಯೋಜನ ಅಲ್ಪ. ಹಾಗೆಯೇ ಅನೇಕ ರಾಶಿಗಟ್ಟಲೇ ಕಟ್ಟಿಗೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣ ಉಳಿಸಲು ನಮಗೆ ಬೇಕಾದದ್ದು ಒಂದು ಸಂಜೀವನ ಕಡ್ಡಿ ಮಾತ್ರ. ಉಳಿದ ಕಟ್ಟಿಗೆಯು ಕೇವಲ ಇಂಧನಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗ, ಹೀಗಿದೆ ಗುರೂಪದೇಶದ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ.

ಅಲ್ಲರೇ, ಈ ಸತ್ಯಕಾಮನ ಉದಾಹರಣೆ ಒಂದರಿಂದ ಹೇಗೆ ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಬರುವದು ಎಂಬ ಆಕಾಂಕ್ಷೆ ಬಂದರೆ, "ಓಂ ಲಿಂಗಭೂಯಸ್ತಾ ಸ್ತದ್ಧಿ ಬಲೀಯಸ್ತದಪಿ ಓಂ" ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ಸೂತ್ರಕಾರರು. ಇಂಥ ಉದಾಹರಣೆಗಳು ಉಪನಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಇವೆ. ಭಾಷ್ಯಾಕಾರರು ಉಪಕೋಸಲನ (ಛಾ.ಉಪನಿಷತ್ತಿನ) ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನೂ ಗ್ರಹಣ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈಗ ಉಪಕೋಸಲನು ಗುರುಗಳಿಗೆ ಗುಲಾಮನಾಗಿ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಪಡೆದುಕೊಂಡ ಎಂಬದನ್ನೂ ಛಾಂದೋಗ್ಯ ಉಪನಿಷತ್ತಿನಿಂದ ತಿಳಿಯುವಾ.

ಉಪಕೋಸಲ ಬಾಲಕನಾಗಿದ್ದಾಗ ಸತ್ಯಕಾಮರ ಗುರುಕುಲಕ್ಕೆ ಸೇರಿದನು. ಅವನು ಸೇರಿದ ಮೇಲೆ ಅವನಿಗೆ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ನಿತ್ಯ ಧರ್ಮಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಅವನಿಗೆ ಒಂದು ಕಾರ್ಯವನ್ನು ವಿಧಿಸಿದರು. ಗುರುಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಅಗ್ನಿ ಪಂಚರ್ಯಾದಿ ವೃತ್ತಿ. ಉಪಕೋಸಲನು ಅಗ್ನಿ ಪ್ರಿಚರ್ಯಾದಿ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಗುರುಗಳ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ಶಿರಸಾವಹಿಸಿ ಸರ್ವಾತ್ಮನಾ ಅವರಧೀನವಾಗಿ, ಎದುರು ಮಾತನಾಡದೆ, ವಿಧೇಯನಾಗಿ, ವಿನೀತನಾಗಿ, ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಾಶ್ರಮ ಧರ್ಮ ನಿರತನಾಗಿ, ಅತಿಶಯ ಭಕ್ತಿ ಶ್ರದ್ಧೆಗಳಿಂದ "ಗುಲಾಮ" ನಂತೆ ಎನ್ನುವಾ, ಸೇವೆ ಮಾಡಿದನು. ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷ ಮುಗಿದ ನಂತರ, ಅವನ ಜೊತೆ ಗುರುಕುಲಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಸಹ ಪಾಠಿಗಳು ಗುರೂಪದೇಶ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ಸ್ವಗೃಹಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದರು. ಉಪಕೋಸಲನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಇನ್ನೂ ಕೆಲಕಾಲ ಕಳೆದರೂ ಉಪದೇಶವೂ ಸಿಗಲಿಲ್ಲ ಅಪ್ಪಣೆಯೂ ಸಿಗಲಿಲ್ಲ. ಉಪಕೋಸಲನಿಗೆ ಸಮಸ್ಯೆಯೂ ಆಯಿತು ಮತ್ತು ಜಿಗುಪ್ಸೆಯೂ ಆಯಿತು.

ಸತ್ಯಕಾಮನ ಪತ್ನಿ, ಉಪಕೋಸಲನು ಮಾಡಿಸ ಸೇವೆಯನ್ನು ಶ್ಲಾಘಿಸಿ ಅವನಿಗೂ ಉಪದೇಶ ಮತ್ತು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಲು ಸಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಿದಳು. ಗುರುಗಳು ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕಿವಿಗೆ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳದೆ ಅವರು ಕೆಲಸದ ಮೇಲೆ ಗ್ರಾಮಾಂತರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬಿಟ್ಟರು.

ಉಪಕೋಸಲನಿಗೆ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಜಿಗುಪ್ಸೆಯಾಗಿ ಭೋಜನವನ್ನೇ ತೊರೆದನು. ಗುರು ಪತ್ನಿಯು ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳಿ ಊಟ ಮಾಡುವಂತೆ ತಿಳಿಸಿದರು.ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಗಳು ಮಾತನಾಡಿಕೊಂಡವು. ಉಪಕೋಸಲನ ಗುರೂಕ್ತವಾದ ಅಗ್ನಿ ಪರಿಚರ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾಗಿಯೂ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದಲೂ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ನಾವೇ ಅವನಿಗೆ ಉಪದೇಶ ಮಾಡುವಾ, ಎಂದು ಗಾರ್ಹಸ್ಪತ್ಯ, ಅನ್ವಾಹರ್ಯ ಮತ್ತು ಅಹವನೀಯ ಅಗ್ನಿಗಳು ಬ್ರಹ್ಮೋಪದೇಶವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಇದನ್ನೇ ನಿಮ್ಮ ಗುರುಗಳು ನಿನಗೆ ಉಪದೇಶ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

ಸ್ವಲ್ಪ ದಿನಗಳಾದ ಮೇಲೆ ಸತ್ಯಕಾಮರು ಸ್ವಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಮರಳಿ ಬಂದರು. ನೋಡುತ್ತಾರೆ ಉಪಕೋಸಲನ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮ ವಿದ್ಯೆಯ ವರ್ಚಸ್ಸು "ಉಪಕೋಸಲ ನಿನಗೆ ಯಾರಾದರೂ ಬ್ರಹ್ಮ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಉಪದೇಶ ಮಾಡಿದರೆ?" ಎಂದು ಕೇಳಿದರು ಸತ್ಯಕಾಮರು.

"ನನಗಿನ್ನಾರು ಬ್ರಹ್ಮ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ಅಗ್ನಿಗಳೇ ಈಗ ಈ ರೂಪದಲ್ಲಿವೆ. ಆಗಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದವು" ಎಂದ ಉಪಕೋಸಲ. "ಆದರೆ ತಾವು ನನಗೆ ಗುರುಗಳು ತಾವೇ ನನಗೆ ಬ್ರಹ್ಮ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನುಪದೇಶಿಸಬೇಕೆಂದು" ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿಕೊಂಡನು. ಅದೇ ರೀತಿ ಸತ್ಯಕಾಮರು ಬ್ರಹ್ಮ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನುಪದೇಶ ಮಾಡಿ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ ಸ್ವಗ್ರಹಕ್ಕೆ ತೆರಳಲು ಅಪ್ಪಣೆಕೊಟ್ಟರು. ಉಪಕೋಸಲನೂ ಸಹ "ಗುರುಪ್ರಸಾದೋ ಬಲವಾನ್...."ಎಂಬದನ್ನೇ ದೃಢೀಕರಿಸಿದ.

ಆದ್ದರಿಂದ ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಸ್ವಪ್ರಯತ್ನವು ಹೆಚ್ಚು ಲಾಭದಾಯಕವಲ್ಲ ಯಾಕೆಂದರೆ ಭಗವತ್ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವು ಅವಿದ್ಯಾಪಟಲ ರಹಿತರಾದ ಗುರುಗಳ ಉಪದೇಶಾಧೀನ "ಗುರುಪ್ರಸಾದೋ ಬಲವಾನ್".

ಸ್ವಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ವಿದ್ಯೆ ಕಲಿಯುವುದು ಪೋಸ್ಟಲ್ ಅಧ್ಯಯನ ಸಹಾಯದಿಂದ ಈಜು (swimming) ಕಲಿಯುವದೂ ಎರಡೂ ಒಂದೇ, ವ್ಯಕ್ತಿ ಕೆಳಗೆ ಹೋಗುವನೇ ಹೊರತು ಮೇಲೇಳಲಾರ.

ಈ ದೇವರ ನಾಮದ ಪಲ್ಲವಿ ಅನುಪಲ್ಲವಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ವಿಷಯವನ್ನೇ ಅಥವಾ ಉಪಕ್ರಮ ಮಾಡಿದ
ಸಮರ್ಥನೆಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಪರಿಪರಿ ಅನೇಕ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳೋದಿ

ವ್ಯರ್ಥವಾಯಿತು ಭಕುತಿ||ಅ.ಪ||

ವಿಷಯವನ್ನೇ ಮುಂದಿನ ಮೂರು ನುಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಪುಷ್ಟೀಕರಣಮಾಡಿ ಉಪನಿಷತ್ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿಂದ ಮೇಲಿನ ಉದಾಹರಣೆಗಳಿಂದ ಸ್ವಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನೋದಿ ಭಗವತ್ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲೆಂಬದೂ ತಿಳಿಯಿತು. ಎಷ್ಟು ಕಾಲ ಅಂಥ ಭಕುತಿ ಮಾಡಿದರೆ ಫಲದೊರೆಯದೇ ವ್ಯರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ.

ಮುಂದಿನ ಮೂರು ನುಡಿಗಳು ಹೀಗಿವೆ,

ಆರು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳೋದಿದರಿಲ್ಲ|

ಮೂರಾರ್ ಪುರಾಣವ ಪರಿಸಿದರಿಲ್ಲ|

ಸಾರಕಥೆಗಳ ಕೇಳಿದರಿಲ್ಲ|

ಧೀರನಾಗಿ ತಾ ಪೇಳಿದರಿಲ್ಲ||೧||

ಗುರುಗಳ ಸಹಾಯವಿಲ್ಲದ ಶಾಸ್ತ್ರ ವಿದ್ಯೆ, ಪಠಣ ಪಾರಾಯಣಾದಿಗಳು ಮತ್ತು ಶ್ರವಣ-ಮನನಾದಿಗಳು ವ್ಯರ್ಥಶ್ರಮ, ಸಾರ್ಥಕವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಶ್ರವಣಾದಿಗಳನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜ್ಞಾನಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಿರಬೇಕು ಎಂಬ ನಿಯಮ.

ಕೊರಳೊಳು ಮಾಲೆಯ ಧರಿಸಿದರಿಲ್ಲ|

ಬೆರಳೊಳು ಜಪಮಣಿ ಎಣಿಸಿದರಿಲ್ಲ||

ಮರುಳನಾಗಿ ಶರೀರಕೆ ಬೂದಿಯ|

ಒರಸಿಕೊಂಡು ತಾ ತಿರುಗಿದರಿಲ್ಲ||೨||

ತತ್ವವನ್ನರಿಯದೇ, ಗುರುಪದೇಶದಿಂದ ವಿದ್ಯೆ ಪಡೆಯದಿದ್ದವನು, ಭವ್ಯವಾಗಿ ಲಾಂಛನಾದಿಗಳನ್ನು ಧರಿಸುವದು, ಜಪಮಣಿಗಳನ್ನು ಎಣಿಸುವದು ಧರಿಸುವದು ಇದೆಲ್ಲವೂ ಕೇವಲ ನಾಟಕೀಯವೇ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಬೆಲೆ. ಮುಕ್ತಿಗೆ ಸಾಧನವಾಗಲಾರವು.

ನಾರಿಯ ಭೋಗ ಅಳಿಸಿದರಿಲ್ಲ|

ಶಾರೀರಿಕ ಸುಖವ ಬಿಡಿಸಿದರಿಲ್ಲ||

**ನಾರದವರದ ಪುರಂದರವಿಠಲನ|
ಸೇರಿಕೊಂಡು ತಾಪಡೆಯುವತನಕ||೩||**

ಉಪದೇಶ ವಿಹೀನನಾದವನು, ಜ್ಞಾನಭಕ್ತಿಗಳಿಲ್ಲದವನ ವೈರಾಗ್ಯವೂ ಕೂಡ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕೆ ಬಾರದು ಪ್ರಯಾಸಮಾತ್ರ ಆದೀತು.
ಗುರೂಪದೇಶಯುಕ್ತನಾಗಿ, ಗುರುವಿನ ಗುಲಾಮನಾಗಿ, ಜ್ಞಾನ ಭಕ್ತಿ ವೈರಾಗ್ಯ ಸಾಧನಾದಿಗಳಿಂದ ಶ್ರೀ ಪುರಂದರ ವಿಠಲನ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರ ಪಡೆಯಬೇಕು.
ಭಗವತ್ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವಿಲ್ಲದೇ ಮೋಕ್ಷವಿಲ್ಲ. ಭಗವತ್ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವಾದವನು ನಿಯಮೇನ ಮೋಕ್ಷ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.
ಗುರೂಪದೇಶದಿಂದ ಸಾಧ್ಯ ಭಗವದ್ವರ್ತನ, ಭಗವದ್ವರ್ತನದಿಂದ ಸಾಧ್ಯ ಮೋಕ್ಷ.
ಭಗವದ್ವರ್ತನವಾದ ಮೇಲೆ ಮೋಕ್ಷದ ಗೊಡವೆ ಯೇಕೆ ಅದು ನಿಯಮೇನ ಲಭ್ಯ ಆದ್ದರಿಂದ ಪುರಂದರ ದಾಸರ ಅಮೃತವಾಣಿ

"ಗುರುವಿನ ಗುಲಾಮ ನಾಗುವ ತನಕ ದೊರೆಯದಣ್ಣ ಮುಕುತಿ"
ಅವರು ಗುರೂಪದೇಶದ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಿದ ಇನ್ನೊಂದು ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿ ಲೇಖನವನ್ನು ಮುಗಿಸುವಾ.

**ಗುರೂಪದೇಶವಿಲ್ಲದ ಜ್ಞಾನ|
ಗುರೂಪದೇಶವಿಲ್ಲದ ಯೋಗ|
ಗುರೂಪದೇಶವಿಲ್ಲದ ಕ್ರಿಯೆಗಳು|
ಉರಗನ ಉಪದೇಶದಂತೆ ಕಾಣಿರೋ|
ಗುರು ವ್ಯಾಸರಾಯರೇ ಕರುಣದಿಂದೆನಗೆ|
ವರ ಮಹಾಮಂತ್ರಗಳ ಉಪದೇಶಿಸಿದರು|
ಪುರಂದರ ವಿಠಲನೇ ಪರನೆಂದರುಹಿ|
ದುರಿತ ಭಯವನೆಲ್ಲ ಪರಿಹರಿಸಿದವರಾಗಿ||**

ಗುರೂಪದೇಶದ ಬಗ್ಗೆ ಪುರಂದರ ದಾಸರ ವಿಚಾರ ಸರಣಿ, ಮಹತ್ವ ಅನುಭವ ಇವುಗಳೆಲ್ಲ ಪ್ರಾಚೀನರ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದವು ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರ, ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳು ಶಾಸ್ತ್ರ ಭಾಗಗಳನ್ನೂ ವಿಚಾರಮಾಡಲಾಗಿ ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸರಾಜರು ನುಡಿದ ಮಾತು. ಪುರಂದರದಾಸರ ಕೃತಿಗಳು ಪುರಂದರೋಪನಿಷತ್ ಎನ್ನುವದು ಉತ್ಪ್ರೇಕ್ಷೆ ಅಲ್ಲ. ಅನ್ವರ್ಥಕ ನಾಮ ಯಥಾರ್ಥ. ಭಕ್ತಕೋಟಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಮಹಾನುಭಾವರಾದ ಪುರಂದರದಾಸರು ಅವರ ಚರಣಗಳಿಗೆ ನಮೋ ನಮೋ ಎನ್ನುತ್ತ ಈ ಪುಟ್ಟ ಲೇಖನ ಮುಗಿಸುವಾ.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಧ್ವೇಶಾರ್ಪಣಮಸ್ತು